

PENSJÓNSKIPANIN

Pensjónsaldurin upp í 68 ár í 2030

Frá 2020 fara vit at hava tvær pensjónsskipanir – eina til teirra sum eru fødd áðrednn 1.januar 1953 – eina til teirra, sum eru fødd seinni

Árni Gregersen

Nýggja pensjónsskipanin fer hava ein hægri pensjónsaldur við sær, men hækking kemur spakuliga.

Frá 1.januar 2030 hækkar pensjónsaldurin eitt ár og frá 2025 fer hann upp við seks mánaðum. Tað er við í semjuni um eina nýggja skipan fyri pensjónir, sum er gjørd millum Javnaðarflokkin, Tjóðveldi, Framsókn og andstøðuflokkinn Sjálvstýri.

Skipanin er nú send til hoyringar hjá viðkomandi pørtum og ætlanin er, at hon skal leggjast fram í Løgtinginum í desember.

Ein onnur broyting í sipanini er, at inngjaldið til Arbeidsmarknaðar Eftirlønargrunnin hækkar uppi trý prosent fyri arbeiðsgevaarar og arbeiðstakarar. Hetta fer sjálvandi eisini at hava eitt størri útgjald við sær.

Kravið um, at løntakarar sjálvir skulu spara 15 prosent saman í eftirløn lækkar samstundis, so kravið til egna uppsparing í staðin verður 12 prosent.

Skipanin verður býtt í tvey. Ein skipan til teirra, sum nærkast pen-

sjónsaldri ella eru pensjónistarr og ein skipan til teirra, sum eru fødd eftir 1.januar 1953.

Í semjuni verður sagt um hetta: -Endamálið við tveimum skipanum er at veita tryggileika um inntøkugrundarlagið hjá teimum, sum longu eru pensjónistar og hjá teimum, sum eru um at gerast pensjónistar. Hesi sleppa nú undan at verða rakt av broytingum við stuttum skotbrá.

-Tó fáa tey hægri útgjald úr Samhaldsfasta og árliga pristalshækking av veitingum, og tað fer at hækka pensjónina hjá verandi pensjónistum – eisini frameftir. Gjørt verður tó vart við, at hjá teimum, ið onga aðra inntøku hava enn almenna pensjón og Samhaldsfasta, hevur tað ikki stórvegis figgjarligan týðning, hvørjari skipan tey eru í. Tey fáa hægri pensjón enn í dag, og á leið sama útgjald í báðum skipanum.

Fyri tey, sum eru í verandi skipan, er tó broytingin, at veitingarnar verða pristalsjavnaðar. Gjaldið úr Samhaldssfasta verður eisini eitt sindur hægri – á leið 1200 krónur um mánaðin.

Broytingar neyðugar

Flokkarnir, sum hava gjørt semju um nýskipanina siga rættuliga greitt, at neyðugt er at broyta pensjónsskipanina, tí annars gerst hon ov dýr.

Havandi í huga tær avbjóðingar, sum framtíðar aldursbýtið í fólkinum fer at hava við sær fyri almenna búskapin, má ásannast, at tað verður trupult at halda áfram við núverandi pensjónsskipan sum frálíður.

Tað krevur munandi skatta-hækkingar, almennar sparingar ella lækkingar av veitingum til pensjónistar. Neyðugt er tí við til-lagingum, sum tryggja skipanina figgjarliga frameftir.

Hetta er eisini ein fyritreyt fyri at tryggja, at tað almenna frameftir hevur ráð til at veita tær tæna-stur, ið eru neyðugar, eitt nú innan heilsuverkið og eldraðkið.

Polistiskt verður eisini sagt, at hetta er neyðugt at gera, so samfelagið framhaldandi fer at hava ráð til allar vælferðartæna-sturnnar, sum vit hava í dag, til dømis heilsuverk, undirvísingar-verk og eldrarøktina.

Sjálvstýri tekur undir við pensjónsnýskipanini, men Jógvan Skorheim undirstríkar, at flokkurin ikki er partur av samgonguni

Sonja Jógvansdóttir visir fyrst og fremst á mótrokninganar, sum gera, at hon ikki tekur undir við skipanini.

Aksel V. Johannesen, løgmaður og samráðingarleiarari, lovaði, at skpanin verður lögð fram í heyst og tað er nú gjørt - hóast ongin breið semja er gjørd.

Sama tal av løntak-arum

At pensjónsaldurin hækkar, fer at hava við sær, at vit fara at hava sama tal av løntak-arum sum vit hava nú

Árni Gregersen

Haldføri í búskapinum uppá longri sikt er høvuðsorsøkin til at pensjónin verður broytt.

Føroyingar liva munandi longri nú enn fyrr. Tað vil eisini siga, at vit liva longri eftir at vit eru farin av arbeiðsmarknaðinum enn vit gjørdur fyrr.

Fyri almenna kassan hevur hetta við sær, at peningurin til pensjónirnar til øll teirra, sum eru yvir 67, krevur so nógv, at ráð ikki verður til allar aðrar vælferðartæna-stur.

Tí hevur Búskaparráðið víst á, at tað er alneyðugt at gera nakað fyri at tryggja haldføri í búskapinum.

Í uppskotinum til pensjónsnýskipan, eru tvær avgerandi broytingar, sum hjálpa tann vegin.

Onnur broytingin er, at tað verður tvungið at gjalda meir inn til Samhaldsfasta. Tá ið skipanin er farin at virka fult, gjalda løntakarar og arbeiðsgevarar hvør trý prosent av lønini inn í grunnin.

Hin grundin er, at í 2025 hækkar pensjónsaldurin uppi 67 og eitt háltv ár og í 2030 uppi 68 ár.

Hetta fer at hava við sær, at í staðin fyri, at talið av pensjónistum hækkar úr 7.500 til 12.500, so hækkar talið uppi 11.000 í staðin fyri. Tað sigur seg sjálvt, at á leið 1500 færri pensjónistar ger tað munandi biligari fyri almenna kassan og Samhaldsfasta.

Hendan broytingin ger, at haldføri verður munandi betri enn um núverandi skipan heldur fram.

Av tí at tað almenna og kommunurnar gjalda nógv inn – eisini sum arbeiðsgevarar – so fer tað at kosta, men í samlaða roknstykkinum er haldføri og vinningurin rættuliga stórur

Verður hildið fram við núverandi skipan versnar almenna haldføri einar 400 miljónir krónur í dagsins pengum.

Nýggja skipanin ger, at haldføri batnar 700 miljónum krónum um árið í 2060. Talan er tá um pengar í dagsins krónum.

Sjálvstýri bjargar hesi nýskipanini

Sjálvstýri er farið í tætt samstarv við samgonguna, men formaðurin noktar fyri, at flokkurin nú reelt er ein partur av samgonguni

Árni Gregersen

Fýra flokkar standa aftanfyri semjuna um pensjónsnýskipanina.

Teir triggir samgonguflokkarnir Javnaðarflokkurin, Tjóðveldi og Framsókn. Tilsamans hava hesir triggir flokkar 16 tinglimir av 33, so tað er ikki nóg mikið til meirluta í tinginum.

Sonja Jógvansdóttir, uttanflokktatingkvinnu, er vanligu parlamentariska grundarlagið undir samgonguni og teimum uppskotum, sum samgongan kemur við. Í hesum føri hevur hon tó greitt boðað frá, at hon ikki tekur undir við pensjónsnýskipanini.

Í staðin fyri tekur Sjálvstýri við tveimum tingmonnum undir við skipanini, so tey nú eru 18 tingfólk, sum standa aftanfyri skipanina.

-Vit hava sagt, at vit halda, at tað er neyðugt við einari nýskipan og tí eru vit partur av semjuni um skipanina, sigur Jógvan Skorheim, formaður fyri Sjálvstýri.

Hóast flokkurin samstarvar við samgonguna um hetta mál – á sama hátt sum flokkurin ger tað við uppskotinum til figgjarlóg fyri næsta ár – so undirstríkar formaðurin, at flokkurin ikki er partur av samgonguni.

-Vit taka ikki undir við fiskivinnunýskipanini. Tað stendur

fast. Hinvegin halda vit at samstarv er vegurin fram og tí arbeiða vit saman um mál, sum vit taka undir við, sigur Jógvan Skorheim, formaður í Sjálvstýri.

Í sambandi við, at flokkurin tekur undir við uppskotinum til figgjarlóg fyri 2018, segði formaðurin, at flokkurin fekk nakrar iløgumiljónir til Klaksvíkar.

Spurdur um, hvat flokkurin fær fyri at taka undir við nýskipanini, sigur formaðurin:

-Sjálv skipanin er so mikið góð og hon er neyðug, at hetta eisini er eitt stig á vegnum við okkara politiki.